

YSGOL WAUNFAWR

Cynllun Cydraddoldeb Anabledd

Sawl sydd yn gyfrifol am y Cynllun

1. Fframwaith Cyfreithiol

1a Mae'r **Dyletswydd Cydraddoldeb Anabledd** yn ddyletswydd newydd o fewn **Deddf Gwahaniaethu (DDA) 2005** ble mae'n ofynnol i ysgolion gymryd camau rhagweithiol i sicrhau bod disgyblion, staff a llywodraethwyr, rhieni/gofalwyr a phobl eraill anabl sy'n defnyddio'r ysgol yn cael eu trin yn gyfartal.

Ceir 2 elfen i'r **Dyletswydd Cydraddoldeb Anabledd**:

i) Y Dyletswydd Cyffredinol:

- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl anabl a phobl eraill
- Dileu gwahaniaethu anghyfreithlon
- Dileu aflonyddu sy'n gysylltiedig ag anabledd
- Hyrwyddo agweddau positif tuag bobl anabl
- Annog pobl anabl gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus
- Cwrdd ag anghenion pobl anabl (hyd yn oed os yw hynny'n golygu cael eu trin yn well)

ii) Y Dyletswydd Penodol:

- Llunio Cynllun Cydraddoldeb Anabledd erbyn 1af Ebrill 2007.

1b Diffinio Anabledd

(yn cynnwys cancr, clefyd siwgr, epilepsi, HIV, MS, Nam ar y clyw neu'r golwg, mobilitiesymudedd, cyflyrau iechyd meddwl, anawsterau dysgu)

e.e.

"Mae Anabledd yn nam corfforol neu feddyliol a gaiff effaith niweidiol sylweddol a hir dymor ar allu unigolyn i gyflawni gweithgareddau arferol dydd i ddydd" (DDA 1995 Rhan 1 para. 1.1.) Cafodd y diffiniad hwn ei ddiwygio a'i ehangu yn Rhagfyr 2005 o dan Ddeddf Diwygiedig Anabledd 2005:-

- Caiff pobl â cancr neu sydd wedi goroesi cancr bellach eu cynnwys, fel y caiff pobl gydag HIV a pharlys ymledol o safbwynt diagnosis
- Nid oes bellach angen i nam ar y meddwl gael ei adnabod yn glinigol.

Mae Sylweddol yn golygu mwy na mân neu ddibwys.

Mae **hir-dymor** yn golygu nam sydd wedi para o leiaf 12 mis, neu sy'n debygol o bara 12 mis neu dros weddill oes yr unigolyn

Mae **gweithgareddau arferol dydd i ddydd** yn cwmpasu'r categorïau canlynol:

symudedd; dehurwydd llaw; cyd-symud corfforol; hunanreolaeth; gallu codi, cludo neu fel arall symud gwrthrychau bob dydd; lleferydd, clyw neu olwg; cof neu'r gallu i ganolbwyntio, dysgu neu ddeall; dirnad y perygl o berygl corfforol.

Mae Cydraddoldeb Anabledd mewn Addysg (DEE) yn argymhell y dylai pob disgybl ag AAA a'r rheini ag anghenion meddygol hir dymor gael eu trin fel bod yn anabl at ddiben y Ddeddf ac er mwyn cydraddoldeb. Mae hyn yn ychwanegol at bob disgybl gyda nam hir dymor, a gaiff effaith sylweddol ar eu gweithgareddau dydd i ddydd.

Gall y byddwch hefyd yn dymuno ychwanegu'r canlynol:-

Mae'r ysgol hon yn defnyddio'r "model cymdeithasol" o anabledd ac yn "cydnabod na chaiff anabledd ei achosi gan yr unigolion, ond gan y rhwystrau ffiesgol, amgylcheddol ac o ran agwedd a geir yn y system addysg ac mewn cymdeithas yn gyffredinol".

2. Ysgol WAUNFAWR

2a. Maint a lleoliad

2b. Gwybodaeth gyffredinol ynghylch disgyblion a staff

2c. Cynrychiolaeth gyfredol o bobl anabl (dylid cynnwys disgyblion, staff, Llywodraethwyr)

2d. Cysylltiadau gydag ysgolion cyfagos a chysylltiadau â'r gymuned ehangach

2e. Datganiad yr ysgol o ymrwymiad i gydraddoldeb

(Dylid cynnwys datganiad ynghylch caffael: wrth dendro gwasanaethau dylid sicrhau bod cydraddoldeb anabledd yn rhan o'r cytundeb, e.e. unrhyw addasiadau rhesymol)

2f. Cysylltiadau â pholisiâu eraill

(e.e. Cynllun Mynediad, Cynllun Cydraddoldeb Hiliol, Polisi Cyfleoedd Cyfartal, Polisi ar Anghenion addysgol Arbennig, Recriwtio a Dewis, Aflonyddu a Bwlio)

3. Datblygu'r cynllun

3a. Ymgyfraniad:

- Sut mae pobl anabl – disgyblion, staff, llywodraethwyr, rhieni/gofalwyr a phobl anabl eraill wedi cymryd rhan mewn datblygu'r cynllun. (e.e. gweithgaredd/digwyddiad penodol gr^w^p ffocws/ymgyngori, cyfarfodydd, fforymau ar-lein, ymuno ag ysgolion eraill)
- Aelodaeth y grwp ymgynghorol.

Bydd maint yr ymgyfraniad yn dibynnu ar faint ac adnoddau'r ysgol, a gall y bydd rhai ysgolion llai yn dymuno cynnal gweithgareddau ar y cyd gydag ysgolion eraill yn yr ardal i gwrdd â'r gofyn hwn.

Dylai pob ysgol, cyn belled a bo modd, gynnwys gr^w^p amrywiol o bobl anabl.

3b. Casglu gwybodaeth

- Effaith polisiau ac arferion ysgol ar bobl anabl, yn enwedig ar recriwtio, datblygu a chadw gweithwyr anabl (Gwybodaeth ar nifer y bobl anabl a gaiff eu recriwtio, cyflogi a'u swyddogaeth yn yr ysgol)
- Y cyfleoedd addysgol sydd ar gael iddynt a llwyddiannau disgyblion anabl. (Cynnwys mynediad at deithiau ysgol, cymryd rhan mewn gweithgareddau ar ôl ysgol, profiad gwaith ayb)

3c. Sut y defnyddir y wybodaeth

- Casglu gwybodaeth a ddefnyddir, dadansoddi a defnyddio fel sail ar gyfer paratoi cynllun gweithredu.

3d. Aseiad effaith

- Sut caiff effaith polisiau ac arferion ar ddisgyblion ac oedolion anabl ei asesu – rhaglen dreigl o adolygu polisi.

Bydd angen i'r ysgol benderfynu pa bolisiau ac arferion gaiff yr effaith mwyaf ar gydraddoldeb ar gyfer yr anabl a phrun sydd angen eu hasesu gyntaf.

3e. Dyletswyddau Cynllunio: Cafodd Cynllun Mynediad Ysgol Waunfawr ei ddatblygu yn unol â Rhan 4 Deddf Gwahaniaethu Anabledd ac mae'n amlinellu'r camau er mwyn gwella dros amser amgylchedd ffisegol yr ysgol ar gyfer disgyblion anabl, eu mynediad i'r cwricwlwm a sut caiff gwybodaeth ei drosglwyddo iddynt. Caiff y camau hyn eu nodi art wahân o fewn y cynllun gweithredu Cynllun Cydraddoldeb Anabledd hwn.

4. Cynllun Gweithredu

- i) Dyletswyddau Cynllunio (Cynllun Mynediad)**
 - Mynediad Corfforol
 - Mynediad i'r Cwricwlwm
 - Mynediad at wybodaeth
- ii) Hyrwyddo cyfle cyfartal**
- iii) Dileu gwahaniaethu anghyfreithlon**
- iv) Dileu anabledd sy'n gysylltiedig ag aflonyddu**
- v) Hyrwyddo agweddau positif tuag at bobl anabl**
- vi) Annog pobl anabl i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus**
- vii) Cwrdd ag anghenion pobl anabl (hyd yn oed os golyga hyn driniaeth mwy ffafriol)**

5. Adrodd yn Flynyddol

5a. Gwybodaeth a gesglir yn ystod y flwyddyn

5b. Sut y defnyddiwyd y wybodaeth.

5c. Y diweddaraf ynghylch y cynllun gweithredu.

5d. Wedi ei ymgorffori mewn dogfennau eraill, e.e. Adroddiad Blynyddol i rieni/prospectws/ gwefan.

6. Caffael

Mae llawer o swyddogaethau a gwasanaethau mewn ysgolion bellach yn cael eu tendro allan i sefydliadau sector preifat, eluesennol neu wirfoddol.

O ran y rheolaeth sydd ganddynt dros y rhain, bydd angen i ysgolion sicrhau wrth dendro gwasanaethau allan eu bod yn cynnwys cydraddoldeb anabledd yn eu cytundebau a bod y cytundebwr yn cyflawni ei anghenion cytundebol cydraddoldeb anabledd.

7. Adolygiad

7a. Adolygu a diwygio o leiaf bob 3 blynedd

CYNLLUN GWEITHREDU 20015- 2018

1. DYLETYDDEDAU CYNLLUNIO (CYNLLUN MYNEDIAD)

Mynediad Ffisegol

Gwella amgylchedd ffisegol pob ysgol; cynyddu l ba raddau y gall disgyblion anabl fynychu a chael eu haddsygu yn eu hysgolion prif-ffrwd lleol gyda'u cyfoedion.

Gweithredu	Graddfa Amser	Sawl Sy'n gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro ac Arfarnu
Amgylchedd ffisegol yr ysgol wedi ei addasu ar gyfer mynediad yr anabl yn barod.						

Mynediad i'r Cwricwlwm

Cynyddu i ba raddau y gall disgyblion anabl gymryd rhan yng nghwricwlwm yr ysgol

Camau	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf llwyddiant	Cynydd	Monitro & Arfarnu
Addasu'r CC fel bo angen.						

Mynediad at wybodaeth

Gwella trosglwyddiad ac addasrwydd gwybodaeth ar gyfer disgyblion anabl

Camau	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
Cyd weithio agos gydag Ysgol Pendalar.						

2. Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl anabl a phobl eraill

Ystyried anghenion pobl anabl mewn pob agwedd o fywyd ysgol, gyda'r nod o sicrhau y caiff pobl anabl yr un cyfleoedd a dewisiadau â phobl heb anabledd.

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
Sicrhau y gall disgyblion anabl gymryd rhan mewn teithiau ysgol						
Sicrhau y caiff staff anabl yr un cyfleoedd ac anogaeth i fynychu cyrsiau hyfforddi.						
Sicrhau y caiff rhieni/gofalwyr anabl yr un cyfle i gwrdd ag athrawon eu plant a mynychu digwyddiadau a gynhelir yn yr ysgol.						

3. Dileu gwahaniaethu sy'n anghyfreithlon dan Ddeddf Gwahaniaethu yn erbyn yr Anabl 1995

Cymryd camau rhagweithiol sy'n rhagweld er mwyn sicrhau na wahaniaethir yn erbyn disgybl, rhieni/gofalwyr anabl o ran mynediad i wasanaethau a ddarperir gan yr ysgol.

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
To give parents/ carers the opportunity to declare a disability or health condition which may require reasonable adjustments to be made.						
To encourage parents/carers to share information relating to any disability or health concern of their child.						

4. Dileu aflonyddu sy'n gysylltiedig ag anabledd

Hyrwyddo diwylliant o barch sy'n diogelu disgyblion ac oedolion anabl trwy atal aflonyddu neu fwlio sy'n gysylltiedig ag anabledd

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
Datblygu a glynu at bolisi gwrth- fwlio cadarn.						
Hyrwyddo agweddau a delweddau positif o blant, pobl ifanc ac oedolion anabl.						

5. Hyrwyddo agweddau positif tuag at bobl anabl

Annog datblygiad ethos sy'n cefnogi a hyrwyddo cydraddoldeb ar gyfer yr anabl.

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro ac Arfarnu
Cefnogi disgyblion anabl i gymryd rhan mewn trafodaethau yn y dosbarth.						
Annog a rhoi gwerth ar gyfraniad disgyblion anabl.						
Rhoi cyfleoedd I ddisgyblion nad ydynt yn anabl glywed a deall safbwyntiau disgyblion anabl.						

6. Annog ymgyfraniad gan bobl anabl mewn bywyd cyhoeddus .

Hyrwyddo cyfleoedd i bobl anabl gymryd rhan ym mywyd yr ysgol

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
Recriwtio pobl anabl i ddod yn lywodraethwyr yr ysgol						
Rhoi'r cyfrifoldeb yn yr ysgol i ddisgyblion anabl						
Annog disgyblion anabl i ymuno â'r cyngor ysgol						

7. Cymryd camau i gwrdd ag anghenion pobl anabl, hyd yn oed os yw hynny'n golygu rhoi triniaeth mwy ffafriol.

Gwneud addasiadau rhesymol ar gyfer pobl anabl er mwyn sicrhau y cymerant ran ym mywyd yr ysgol.

Cam (D.S. enghreifftiau'n unig)	Graddfa Amser	Sawl sy'n Gyfrifol	Adnoddau	Meini Prawf Llwyddiant	Cynnydd	Monitro & Arfarnu
Addasu gofynion gwisg ar gyfer rhai disgyblion anabl.						
Rhoi mwy o amser i staff anabl baratoi neu farcio gwaith disgyblion						
Cynnig apwyntiadau dros y ffôn neu ymweliadau cartref ar gyfer rhieni anabl.						